

Vedlegg 2:

Refleksjonsspørsmål til rammeplanenes innhold

Refleksjonsspørsmålene til lokalt planarbeid må sees i lys av planens overordnede del og rammeplanen for den aktuelle målgruppen. Spørsmålene er tilpasset egenarten til den enkelte rammeplanen.

Spørsmålene er ment som en ressurs og et arbeidsverktøy både når den lokale planen utarbeides og revideres, og til fortløpende evaluering av lokalt arbeid.

Spørsmålene kan benyttes både til egenrefleksjon og som utgangspunkt for samtaler i grupper - menighetsstaber, faggrupper, menighetsråd eller undervisningsutvalg.

Refleksjonsspørsmålene er ment til å være et fleksibelt verktøy: spørsmålene kan deles opp og vektlegges ut fra lokal egenart. Det er også mulig å tilføye andre refleksjonsspørsmål som har relevans for lokalmenigheten.

Forslag til hvordan spørsmålene kan brukes lokalt

- 1) **Sett av tid til et tema om gangen**
- 2) **Les det relevante underkapittelet i rammeplanen og et tilsvarende/ relevant kapittel i overordnet del**
- 3) **Velg hvilke spørsmål som du/ dere ønsker å vektlegge i refleksjonen**
- 4) **Skriv ned noen stikkord og refleksjoner individuelt**
- 5) **Ha en åpen runde hvor alle kan komme med sine tanker**
- 6) **Ha en samtale til slutt**
- 7) **Oppsummer: hva synes å være viktigst for dere lokalt akkurat nå**
- 8) **Lag en enkel handlingsplan med for eksempel tre MÅ- og tre BØR-punkter**
- 9) **Bli enige om fristene på MÅ- punktene (for eksempel – om et år)**
- 10) **Bli enige om en dato for evaluering og tilbakeblikk (for eksempel i forkant av arbeid med menighetens årsrapport eller planleggingsmøtet for det kommende året)**

Refleksjonsspørsmål: Hvordan jobbe med rammeplaner lokalt?

Innledende spørsmål om lokale forhold

- Hva er vår menighets lokale særpreg?
- Hvilke ressurser som kan bidra til å styrke kirkelig undervisning- og læring har vi lokalt?
- Hvilke utfordringer møter vi i arbeid med kirkelig undervisning og læring?
- Hvilke holdninger preger vårt lokalmiljø?
- Hvilke samarbeidspartnere har vi lokalt?

Roller, ansvar og rammer

- Hvem har ansvar for de forskjellige undervisningstilbud og aktiviteter i vår menighet?
- Hvordan legger vi til rette for fortløpende og (mat)nyttige evalueringsprosesser underveis?
- Når i menighetsrådsperioden skal den lokale planen for undervisning og læring evalueres?
- Hvordan kan menigheten legge til rette for at økonomi ikke er et hinder for deltagelse? Hvordan kan vi skaffe ekstra midler?
- Kan vi legge opp til at det serveres enkle måltider i forbindelse med våre aktiviteter?

Samarbeid og tverrfaglighet

- Hvordan kan alle de kirkefaglige områder og hele menighetens arbeid bidra til undervisning og læring?
- Hvordan kan vi se rammeplanene for de forskjellige aldersgruppene i sammenheng?
- Hvordan er sammenhengen mellom undervisning og læring, gudstjenesteliv og annet arbeid i menigheten?
- Hvordan kan vi samarbeide med kristne barne- og ungdomsorganisasjoner og andre aktører?
- Hvordan jobber vi med rekruttering og oppfølging av frivillige medarbeidere? Har vi frivillige medarbeidere med kompetanse på særskilte områder? Hvordan kan disse ressursene brukes?

Kommunikasjonsarbeid

- Hvordan jobber vi for å nå den enkelte målgruppen best? Hvordan kan vi sikre høy kvalitet på den informasjonen som går ut?
- Hvordan kommuniserer vi ut om våre tilbud og aktiviteter?
- Hvordan ivaretar vi tilstedeværelse i digitale felleskap?
- Hva er en god kommunikasjonsstrategi og hvem har ansvar for å utforme og følge opp denne hos oss?

Likeverdig deltagelse

- Hvordan sikrer vi at alle kan delta?
- Hva innebærer universell utforming i våre undervisningsopplegg og aktiviteter?
- Hvilke barrierer for deltagelse finnes i vår menighet? Hva gjør vi med disse?
- Når det er behov for individuell tilrettelegging, hvordan ivaretar vi dette?

Minoritetsperspektiver

- Hvilke minoriteter er representert i vårt lokalsamfunn og hvordan kan vi ivareta disse?
- Hvordan kan vi løfte fram minoritetsperspektiver på ulike måter?
- Hvordan kan vi formidle kunnskap om ulike kulturer på en måte som ikke skaper fordommer?
- Hvordan markerer vi samenes nasjonaldag og kvenfolkets dag? Er det andre markeringer som bør få plass i vår menighet?
- Hvordan ivaretar vi språklig mangfold, inkludert tegnspråk?

Samisk undervisning og læring

- Hvordan kan vi synliggjøre og inkludere samiske trosuttrykk, kulturuttrykk og samiske språk i de lokale tilbud og aktiviteter?
- Hvordan kan vi uttrykke samisk tilhørighet i kirkerommet?
- Hvordan kan vi legge til rette for kirkelig undervisning og læring for samer i vår menighet?

Refleksjonsspørsmål: Rammeplan 6-12 år

Kirkens møte med målgruppen

Med utgangspunkt i områdene som er beskrevet i kapittelet *Kirkens møte med målgruppen* bør ansatte og frivillige lokalt foreta følgende vurdering:

- Hva karakteriserer 6-12-åringene i vårt lokalsamfunn?
- Hvilke pedagogiske og teologiske perspektiver mener vi er viktige i møte med denne målgruppen?
- Hva kjennetegner barns gudsrelasjon i aldersgruppen 6-12 år?
- Hvilke lokale ressurser finnes det i vår menighet til å skape gode aktiviteter og tilbud for barn i alderen 6-12 år?
- Hvordan skaffer vi oss ny kunnskap og nye impulser til arbeidet med (innhold i) kirkelig undervisning og læring for denne målgruppen?

Fokus på kristen livstolkning og livsmestring

- Hvordan bekrefter og styrker vi barnets egenverdi som skapt og elsket av Gud?
- Hvordan styrker og trygger vi barnets kristne identitet?
- Hvordan kan vi bidra til at barn får øye på kilder til glede, takknemlighet og mening i hverdagen?
- Hvordan kan vi hjelpe barn til å se troen som kilde til livstolkning og livsmestring?

- På hvilke måter legger vi til rette for at barn kan oppleve seg som ressurs for andre mennesker og verden?
- Hvordan snakker vi med barn om krevende temaer som f.eks. mobbing, utenforskap, overgrep, kriser i samfunnet og verden, sorg og sykdom?
- På hvilke måter legger vi til rette for at barn kan bidra og uttrykke seg kreativt?
- Hva betyr det at 6-12-åringer får reell medvirkning (i menigheten) og hvordan kan vi legge til rette for dette?

Samarbeid med hjemmet

- Hvordan kan vi ivareta relasjonsbygging med målgruppen og deres foresatte?
- Hvordan kan vi involvere foreldre/foresatte, faddere, besteforeldre og andre omsorgspersoner i aktivitetene?
- Hvordan legger vi til rette for gudstjenestedeltagelse og hverdagsaktiviteter på tvers av alder og generasjoner?
- Hvordan kan menigheten støtte opp under læring om kristen tro, praksis og livstolkning som skjer i hjemmet?
- Hvilke ressurser til hjemmebruk bør vi tilby og informere om?

Innhold og arbeidsmåter

Med utgangspunkt i områdene som er beskrevet i kapittelet *Innhold og arbeidsmåter* bør ansatte og frivillige lokalt foreta følgende vurdering:

- Hvilke temaområder fra innholdsdelens undertemaer bibel, tekst og tolkning, kirkens kultur og tradisjon og kristen tro i praksis ønsker vi å fokusere på lokalt og hvorfor? Ta gjerne utgangspunkt i punktlisten i rammeplanen!
- Hvordan kan det legges til rette for at barn kan møte bibelfortellinger, tro og tradisjon fra sitt barneperspektiv?
- Hvordan kan vi identifisere hvilke temaer som er særskilt viktige for barna vi møter og hvordan løfter vi disse frem?
- Hvilken vektlegging av temaområdene og arbeidsmåter har vi i møte med de forskjellige aldersgruppene?
- Er det noen temaområder som ikke er nevnt i rammeplanen som vi ønsker å tilføye? Hvorfor?
- Hvilke tilbud og aktiviteter kan støtte opp under innholdet som vi ønsker å formidle til denne målgruppen?
- Hvilke tilbud og aktiviteter for målgruppen har menigheten vår allerede? Hva må vi utvikle?

Refleksjonsspørsmål: Rammeplan 13-19 år

Målgruppe, innhold og arbeidsmåter

Med utgangspunkt i områdene som er beskrevet i kapittelet *Kirkens møte med målgruppen* bør ansatte og frivillige lokalt foreta følgende vurdering:

- Hva vet vi om ungdom i aldersgruppen 13-19 år i vårt lokalsamfunn?
- Hvilke pedagogiske og teologiske perspektiver mener vi er viktige i møte med denne målgruppen?
- Hva kan være gode treffpunkter for å nå aldersgruppen 13-19 år? Hvilke hensyn bør vi ta når vi planlegger tid/sted/frekvens for tilbudene våre?
- Hvilke tilbud og aktiviteter for målgruppen har menigheten vår allerede? Hva må vi utvikle fremover?
- Hvilke ressurser finnes i vår menighet med tanke på å tilby ulike aktiviteter og møteplasser for ungdom i alderen 13-19 år? Hvordan bør vi jobbe for å bygge gode relasjoner med ungdommene?
- Hva kan gjøre tilbudene våre trygge og tilgjengelige for alle interesserte ungdommer? Hvordan jobber vi for å forhindre utenforskap?
- Hvordan kan vi inkludere foresatte mer i aktiviteter og kommunikasjon knyttet til ungdomsarbeidet i menigheten?
- Hva slags musikalske uttrykk benytter vi i menigheten i dag? Hvordan ønsker vi å bruke musikk og sang i ungdomsarbeidet?
- På hvilke måter får ungdommer bruke sine ressurser i vår menighet? Hva kan vi gjøre for at ungdom skal bli hørt, inkludert og involvert?
- Hvordan kan vi støtte opp om det kirkelige demokratiet i vårt ungdomsarbeid?
- Hvordan kan vi oppmuntre ungdom til å vurdere kirkelig utdanning og tjeneste?

Innhold i kirkelig undervisning og læring

- Hvilke tekster og fortellinger ønsker vi å bruke i møte med denne aldersgruppen?
- Hvordan kan vi hjelpe ungdommene til å koble sammen enkeltfortellinger i Bibelen med den store fortellingen, fra skapelse til nyskapelse?
- Hva kan være gode ressurser for å gjøre ungdom mer kjent med Bibelen? Hvordan kan de bibelske fortellingene presenteres på andre måter enn gjennom tekst?
- Hvordan snakker vi med ungdom om krevende temaer som rus, seksualitet, skam, fordømmelse og tilgivelse?
- Hvilke temaer som er viktige for ungdom vil vi løfte frem i kirkelig undervisning og læring i vår menighet? Hvordan involverer vi ungdommene for å få innsikt i hva som er viktige temaer for dem?

- Hvordan kan innholdet i kirkelig undervisning og læring bidra til livsmestring? På hvilke måter kan vi legge til rette for at ungdommene opplever glede, mening og fremtidshåp i møte med Bibelen og den kristne troen?
- Hvordan kan vi bruke kristen kulturarv i eget nærmiljø som en del av kirkelig undervisning og læring?
- På hvilke måter legger vi til rette for at ungdom kan uttrykke seg kreativt?
- I hvilken grad legger liturgien i vår menighet opp til deltakelse? Hvordan kan vi tilrettelegge for at ungdom skal delta aktivt i gudstjenester (liturgi, musikk m.m.)?
- Hva kan være gode arenaer for at ungdom kan delta i menighetens diakonale arbeid?
- Hvordan kan ungdom få bruke sitt engasjement i kampen for rettferdighet?

Refleksjonsspørsmål: Rammeplan for konfirmasjonstiden

Kartlegging av målgruppen lokalt

- Hva karakteriserer denne aldersgruppen i vårt lokalsamfunn?
- Hva er kirkens plass i samfunnet for denne målgruppen?
- Hvordan kan vi bygge gode relasjoner til ungdommene, når de er med i konfirmasjonstiden?
- Hvilke utfordringer ser vi i ungdomsmiljøet/konfirmantgruppen?
- Hvordan legger vi til rette for å møte disse utfordringene?
- Hvilke ressurser ser vi i ungdomsmiljøet/konfirmantgruppen? Hvordan kan disse bidra til fellesskapet?
- Hvem består menigheten av og hvilken plass har urfolk og minoriteter i lokalsamfunnet?
- Hvilke ressurser finnes i vår menighet med tanke på å skape gode aktiviteter i konfirmasjonstiden?
- Hvordan rekrutterer, utrufter og ivaretar vi ungdomsledere og andre frivillige?
- Hvordan bygger vi gode team mellom frivillige og ansatte?
- Hvilke mulige støtteordninger kan vi ta i bruk i konfirmasjonstiden?
- Hvordan evaluerer vi arbeidet vårt, og hvordan preger det neste års planlegging?

Leir i konfirmasjonstiden

- Når er det mest hensiktsmessig for oss å arrangere leir?
- Hvilke grep gjør vi for å ivareta alle konfirmantene på leir?
- Hvordan jobber vi med beredskap og beredskapsplaner?
- Hvilke frivillige kan engasjeres i leirarbeidet?
- Hvordan utrufter og forbereder vi ungdomsledere til leiren?
- Hvordan ivaretar vi ungdomsledere underveis og i etterkant av leiren?
- Hvilken rolle spiller foreldre i leirarbeidet? Bør de involveres mer?

- Er det aktuelt å samarbeide med organisasjoner eller andre menigheter om leirarbeidet vårt?

Kommunikasjon med hjemme og konfirmantene

- Hvem har ansvar for kommunikasjon om konfirmasjon i vår menighet?
- Når er gunstige tidspunkt for konfirmanter og foresatte å få informasjon om oppstart av, og opplegg i konfirmasjonstiden?
- Hvilke plattformer skal vi bruke for å kommunisere med ungdommene og deres foresatte?
- Hvilke barrierer kan være til hinder for god kommunikasjon?
- Hvordan gjør vi det lokale konfirmasjonsarbeidet mer synlig for målgruppen?
- Hvordan kan vi dra nytte av kirkens nasjonale konfirmantkampanje?
- Hvordan møter vi behovene for digital tilstedeværelse?
- Hvordan kommuniserer vi økonomiske støtteordninger på en tilgjengelig måte?

Bibel, tekst og tolkning

- Hvordan introduseres Bibelen for konfirmantene?
- Hvilke fortellinger fra Bibelen skal de kjenne til?
- Hvordan bruker vi Bibelen gjennom konfirmantåret?
- Hvilke pedagogiske verktøy kan vi bruke for at konfirmantene skal kunne tolke sitt liv i lys av Bibelens fortellinger?
- Hvilke ressurser finnes det for bibelarbeid som vi kan ta i bruk?
- Hvilke bibelske skikkelser skal konfirmantene kjenne til? Hvordan representerer disse noe ungdommene kan relatere seg til i eget liv?

Kirkens kultur og tradisjon

- Hvordan preger vårt nærmiljø kirken vår?
- Hvilke kulturskatter har vi i kirken og i vårt nærmiljø?
- Hvilke kulturer og tradisjoner preger vår menighet?
- Hvordan tar vi i bruk kirkerommet og dens symboler i samlinger med konfirmantene og foresatte?
- Hvilke salmer og musikalske uttrykk skal konfirmantene bli kjent med?
- Har vi kunst og kulturinstitusjoner i vårt lokalsamfunn vi kan samarbeide med?
- Hvordan kan vi legge til rette for at konfirmantenes talenter og engasjement får plass?

Kristen tro i praksis

- Hvilke gudstjenester inviterer vi konfirmantene til?

- Hvilke andre fellesskap i menigheten bør konfirmantene delta i, og hvordan inkluderer vi konfirmantene i disse fellesskapene?
- Hvordan legger vi til rette for at konfirmantene får utvikle språk om egen tro og om Gud?
- Hvordan inkluderer vi misjon og det globale perspektivet i konfirmasjonstiden?
- Hvilke diakonale praksiser kan konfirmantene delta på?
- Hvordan jobber vi med aktuelle tema som for eksempel identitet, seksualitet og rus?
- På hvilken måte tematiserer vi sorg og død i undervisningsopplegget, og hvilke ressurser kan vi bruke inn mot dette tema?
- Hvilke praksiser erfarer våre konfirmanter som de kan ta med seg videre i livet?